

RAZPRAVE

SLOVENIJA KOT PRIVLAČNA DESTINACIJA ZA SNEMANJE TUJIH FILMOV? PRIMER INDIJSKE FILMSKE INDUSTRIJE

AVTORJI

dr. Jani Kozina

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Geografski inštitut Antona Melika,
Novi trg 2, SI – 1000 Ljubljana
jani.kozina@zrc-sazu.si, <https://orcid.org/0000-0002-9438-6877>

dr. Rok Ciglič

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Geografski inštitut Antona Melika,
Novi trg 2, SI – 1000 Ljubljana
rok.ciglic@zrc-sazu.si, <https://orcid.org/0000-0003-3517-3780>

dr. Primož Gašperič

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Geografski inštitut Antona Melika,
Novi trg 2, SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
primoz.gasperic@zrc-sazu.si, <https://orcid.org/0000-0002-6736-1308>

dr. Mimi Urbanc

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Geografski inštitut Antona Melika,
Novi trg 2, SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
mimi.urbanc@zrc-sazu.si, <https://orcid.org/0000-0001-8394-9892>

DOI: <https://doi.org/10.3986/GV97201>

UDK: 791(=21)(497.4)

COBISS: 1.01

IZVLEČEK

Slovenija kot privlačna destinacija za snemanje tujih filmov? Primer indijske filmske industrije

Članek analizira Slovenijo kot snemalno destinacijo indijske filmske industrije, ki je največja na svetu in vse bolj posega po evropskih lokacijah. Na podlagi analize podatkovne zbirke IMDb, pregleda filmov, intervjujev, fokusne skupine in delavnice so obravnavane prostorske značilnosti slovenskih snemalnih lokacij, njihova vloga v filmih ter dejavniki in učinki snemanj. Rezultati kažejo, da Slovenija nastopa predvsem kot slikovita kulisa v krajših glasbeno-plesnih prizorih, a jo odlikujejo pokrajinska raznolikost, cenovna dostopnost in kakovostna tehnična podpora. Ob ustrezni institucionalni strategiji, finančnih spodbudah, promociji in mreženju bi se lahko uveljavila kot prepoznavna destinacija, kar bi prineslo pomembne gospodarske, turistične, kulturne in diplomatske koristi.

KLJUČNE BESEDE

kulturni sektor, kulturne dejavnosti, ustvarjalne dejavnosti, filmski turizem, ustvarjalnost, ustvarjalno gospodarstvo, inovacije

ABSTRACT***Slovenia as an attractive destination for foreign film shooting? The case of the Indian film industry***

The article analyses Slovenia as a filming destination for the Indian film industry, the largest in the world and increasingly reliant on European locations. Based on an analysis of the IMDb database, film analysis, interviews, a focus group, and a workshop, it examines the spatial characteristics of Slovenian filming locations, their role in films, and the factors and effects of filming. The findings show that Slovenia mainly appears as a picturesque backdrop in short song-and-dance sequences, yet it stands out for its landscape diversity, affordability, and high-quality technical support. With an adequate institutional strategy, financial incentives, promotion, and networking, Slovenia could establish itself as a recognisable destination, bringing significant economic, tourism, cultural, and diplomatic benefits.

KEY WORDS

cultural sector, cultural industries, creative industries, film tourism, creativity, creative economy, innovation

Uredništvo je prispevek prejelo 26. septembra 2025.

1 Uvod

Indija je največja filmska producentka na svetu, saj presega tako Združene države Amerike kot Kitajsko (Ghosh Dastidar in Elliott 2020). Njena filmska industrija letno ustvari med 1500 in 2000 filmov (Jain s sodelavci 2016), tik pred pandemijo pa je število produkcij doseglo rekordnih 2446 (CBFC 2019). Medtem ko je bila popularnost indijskih filmov sprva v nekaterih delih sveta prisotna predvsem na račun diaspore, se je v zadnjem času približala tudi nejužnoazijskemu občinstvu (Bandyopadhyay 2008; Therwath 2010; Banaji 2013). Internacionalizacija filmske industrije se odraža predvsem v naraščajočem obsegu snemanj v tujini, zlasti v Evropi, kjer slikovite lokacije prispevajo k večji privlačnosti in tržnemu uspehu filmov (Hafeez in Ara 2016; Josiam s sodelavci 2020).

Vključevanje evropskih snemalnih lokacij v indijske filme ima številne pozitivne učinke, saj prispeva k razvoju turizma (Mittal in Anjaneyaswamy 2013; Jain 2019; Josiam s sodelavci 2020), spodbuja zaposlovanje (Cucco in Scaglioni 2014), krepi medkulturne izmenjave (Lourenço 2017) ter deluje kot instrument državnega znamenja z dolgoročnimi kulturnimi in gospodarskimi učinki (LA India ... 2012). S tem se indijska filmska produkcija umešča v širše mednarodne tokove, kjer presega vlogo kulturne industrije in deluje kot pomemben razvojni dejavnik (Stachowiak s sodelavci 2024).

Raziskave o produkciji indijskih filmov so bile doslej usmerjene predvsem v Avstralijo (Madan 2000), Latinsko Ameriko (Ghosal 2013), Severno Ameriko (Roy in Huat 2014) in zahodno Evropo (Cucco in Scaglioni 2014; Janta in Hercog 2024). Manj pozornosti je bilo namenjeno državam srednje in vzhodne Evrope, kjer pa v zadnjem desetletju opazamo naraščajoče zanimanje indijskih producentov (Kumer 2019; Parvulescu in Hanzlík 2022; Balcerak s sodelavci 2024; Kozina in Jelnicar 2024). To sovпада s širšimi premiki filmskih podjetij iz zasičenih trgov na nova območja, ki ponujajo cenovno konkurenčne pogoje in prostorsko raznolikost (Jenster 2020). Države srednje in vzhodne Evrope, kamor sodi tudi Slovenija, se zato kažejo kot novo polje raziskav, ki zahteva sistematično obravnavo geografskih vidikov indijske filmske produkcije v Evropi.

Namen članka je predstaviti geografske vidike Slovenije kot območja za snemanje tujih filmov na primeru indijske filmske industrije. V ta namen si zadajamo tri raziskovalna vprašanja: 1) Kakšna je prostorska razporeditev slovenskih snemalnih lokacij v indijskih filmih? 2) Katere prvine slovenskih pokrajin prevladujejo v indijskih filmih? in 3) Kateri so dejavniki in učinki privabljanja indijskih filmskih ustvarjalcev v Slovenijo? Članek sklenemo z oblikovanjem priporočil za privabljanje indijskih in drugih tujih filmskih ustvarjalcev v Slovenijo.

2 Indijska filmska industrija – globalen pojav z lokalnimi učinki

2.1 Prostorski in časovni vidiki snemanj indijskih filmov v Evropi

Prvi indijski film, posnet v Evropi, je bil *Savitri Satyavan* iz leta 1923, znan tudi kot prva indijska mednarodna koprodukcija, posneta v Rimu v Italiji, kar priča o dolgoletnem zanimanju indijskih producentov za tuja ozemlja (Lorenzen in Taeube 2007). Po statističnih podatkih zbirke IMDb je bilo na ta način do leta 2018 v Evropi posnetih 580 indijskih filmov, kar je 1,1 % vseh filmov z indijskimi producenti (Kozina s sodelavci 2024). Raziskave kažejo, da se je bolj sistematično vključevanje evropskih lokacij v indijske filme začelo v 60. letih 20. stoletja, ko so režiserji, kot sta Raj Kapoor in Yash Chopra, snemali v Švici in Združenem kraljestvu, s čimer so ustvarili prototip »evropske pokrajine« kot kulise romantičnih prizorov (Josiam s sodelavci 2014; Gyimóthy 2018a; 2018b). Kljub temu so bili indijski filmi, posneti v Evropi, do sredine 90. let 20. stoletja bolj izjema kot pravilo (Punathambekar 2013). Od tedaj dalje se je prisotnost indijskih filmarjev v Evropi eksponentno povečevala, evropske lokacije pa so pridobile strateški pomen, saj so prispevale k estetski diferenciaciji filmov in krepitevi njihove tržne privlačnosti (Josiam s sodelavci 2020).

Nedavna analiza indijskih produkcij v Evropi je pokazala, da se indijski filmi večinoma snemajo v zahodni Evropi, manj pa v južni, srednji in vzhodni ter severni Evropi (Kozina s sodelavci 2024). Med najbolj priljubljene države sodijo Združeno kraljestvo, zlasti Anglija, sledijo Švica, Francija, Nemčija, Avstrija in Nizozemska. V južni Evropi izstopata predvsem Italija in Španija. V srednji in vzhodni Evropi pa so najbolj priljubljene Češka, Poljska in Rusija. Med snemalnimi lokacijami prevladujejo urbana območja, med katerimi izstopajo denimo London, Pariz in Praga. Prednost imajo obalne regije, zlasti na britanskem otočju in v južni Evropi. Kljub logističnim izzivom so priljubljena tudi gorska območja, zlasti Alpe. V zadnjih letih sta pridobili na pomenu predvsem Francija in Nemčija, Poljska in Slovenija pa sta postali zanimivejši zaradi evropskih integracij in modelov financiranja filmov.

Indijska snemanja v Evropi so se skozi čas premaknila od posameznih emblematičnih krajev k bolj razpršeni uporabi lokacij po vsej celini. Ta proces ima izrazito evolucijsko dimenzijo: od pionirskih snemanj v omejenem številu držav v 60. letih 20. stoletja, prek intenzifikacije v 90. letih 20. stoletja, do današnjega obdobja, v katerem evropske lokacije niso več zgolj eksotičen dodatek, temveč sestavni del globalnih produkcijskih verig (Kozina s sodelavci 2024). Pomembno je, da prostorska analiza razkriva tudi nove dinamike v srednji in vzhodni Evropi, kjer se pojavljajo območja, ki prej niso imela vloge v indijski filmski produkciji (Parvulescu in Hanzlik 2022). Ti premiki odražajo ne le estetske preference filmskih ustvarjalcev, temveč tudi razvoj institucionalne podpore in povečano konkurenčnost evropskega prostora kot celote.

2.2 Dejavniki internacionalizacije indijske filmske industrije

Povečana uporaba evropskih lokacij je neločljivo povezana z notranjimi spremembami v indijski filmski industriji. Liberalizacija indijskega gospodarstva v 90. letih 20. stoletja je omogočila rast domačega filmskega trga, ki je postal eden ključnih motorjev internacionalizacije (Lorenzen in Taeube 2007). Leta 1998 je uradno priznanje filmske produkcije kot industrije omogočilo dostop do institucionalnega financiranja, kar je okrepilo profesionalizacijo in spodbudilo naložbe v distribucijo in trženje. Te spremembe so, skupaj s tehnološkimi inovacijami in deregulacijo medijev (Punathambekar in Kavoori 2008), ustvarile pogoje za vključevanje tujih lokacij in razvoj globalnih strategij. Diaspora je odigrala pomembno vlogo pri prvih valovih internacionalizacije, saj so filmi pogosto delovali kot kulturni most med Indijo in indijskimi skupnostmi po svetu (Banaji 2013). Vendar se je z začetkom novega tisočletja pomen diaspore relativiziral, saj je *Bollywood* postal globalna blagovna znamka, ki presega etnične meje (Krämer 2016). Indijski producenti so strateško vključili evropske lokacije ne le zaradi estetske vrednosti, temveč tudi kot element mehke moči v globalni kulturni ekonomiji (Punathambekar 2013). Kombinacija notranjih reform in globalnih ambicij torej pojasnjuje, zakaj se je indijska filmska industrija razvila v mednarodni sistem, v katerem so evropske lokacije postale del širše strategije internacionalizacije (Cucco in Scaglioni 2014; 2023). Indijska filmska industrija s tem presega nacionalni okvir in vse bolj deluje kot globalni akter, ki sooblikuje kulturne in gospodarske tokove v državah gostiteljicah (Kozina s sodelavci 2024).

2.3 Evropska perspektiva in pomen Slovenije

Evropa v procesu internacionalizacije indijske filmske industrije ni le pasivna kulisa, temveč je njen aktivni sooblikovalec (Stachowiak s sodelavci 2024). Evropska filmska produkcija je bila in ostaja razdrobljena zaradi nacionalnih tradicij, vendar so se po letu 2000 pojavila prizadevanja za oblikovanje skupnih evropskih konfiguracij (De Vinck in Pauwels 2018). Glavne strategije so vključevale mednarodno financiranje, distribucijo ter spodbujanje nacionalnih in lokalnih kinematografij kot protiutež *Hollywoodu* (Pardo 2007). Države in posamezne regije so prepoznale kulturne in gospodarske koristi privabljanja tujih produkcij ter prek ustanavljanja filmskih komisij, kot je denimo Filmska komisija Slovenije pri Filmskem centru Slovenije, razvile različne ukrepe za promocijo snemalnih lokacij:

finančne spodbude, davčne olajšave, subvencije, podporo pri logistiki in dostop do lokalnih talentov (Morawetz s sodelavci 2007; Murschetz s sodelavci 2018; Cucco in Richeri 2021). Posebno pomembno vlogo so imeli programi Evropske unije, kot sta Creative Europe MEDIA in Eurimages, ki so spodbujali koprodukcije ter čezmejno sodelovanje (Kanzler in Talavera 2018).

Evropske finančne spodbude so postale privlačne tudi za indijsko filmsko industrijo (Clini in Valančiūnas 2023). Velik del indijskih filmov, zlasti glasbene točke, je posnet v tujini, saj režiserji menijo, da slikovite pokrajine povečujejo uspešnost filmov (Josiam s sodelavci 2020; Nanjangud in Reijnders 2022). Vendar pa eksotičnost evropskih pokrajin ni edini razlog. Cucco in Scaglioni (2014) izpostavljata tri ključne dejavnike: lažjo logistiko v primerjavi z Indijo, finančne spodbude lokalnih in nacionalnih oblasti ter iskanje širšega občinstva, vključno z diasporo in premožnejšimi gledalci.

V zadnjem desetletju sta srednja in vzhodna Evropa postali posebej privlačni za indijske snemalce, saj ponujata cenovno dostopnost, prostorsko raznolikost in rastočo filmsko infrastrukturo (Jenster 2020; Parvulescu in Hanzlík 2022). Slovenija se v tem okviru kaže kot nova tekmovalka, ki združuje naravne pokrajine, kulturno dediščino in strateško lego v središču Evrope. Čeprav je obseg snemanj za zdaj omejen, raziskave opozarjajo na njeno možnost uveljavitve kot stabilne snemalne destinacije, če bo znala povezati institucionalno podporo, lokalne skupnosti in nacionalne razvojne politike. Slovenija je vzorčen primer, kako lahko manjše evropske države z ustreznimi politikami in infrastrukturo postanejo del globalnih mrež filmske industrije (Kozina in Jelnicar 2024). V tem kontekstu indijska filmska industrija ne deluje le kot globalni kulturni pojav, temveč tudi kot lokalni razvojni dejavnik, ki odpira nove priložnosti za turizem, gospodarstvo in kulturno diplomacijo.

3 Raziskovalni pristop

Raziskovalni pristop v članku temelji na metodologiji, ki smo jo uporabili v mednarodnem raziskovalnem projektu *FilmInd – Indijska filmska industrija kot gonilo novih družbeno-gospodarskih povezav med Indijo in Evropo*, katerega je v obdobju 2019–2022 prek programa *EU-India Social Sciences and Humanities Platform* (EqUIP) v Sloveniji financiralo tedanje Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Pri odgovorih na raziskovalna vprašanja smo uporabili različne kvantitativne in kvalitativne metode. Podlaga za pridobivanje in analizo podatkov je bil izbor filmov in znotraj njih izbor prizorov, ki prikazujejo slovenske snemalne lokacije.

Pri izboru filmov smo se predvsem naslonili na podatkovno zbirko IMDb, ki prikazuje razporeditev snemalnih lokacij v širšem evropskem prostoru. Analiza kakovosti podatkov je pokazala, da so podatki IMDb zanesljivejši od nepreverjenih virov (na primer Wikipedije), vendar z znanstvenega vidika ni bilo zagotovila za točnost informacij. Prav tako je v primeru filmov, posnetih v Evropi, podatkovna zbirka IMDb razpolagala le s 67 % vseh indijskih filmov, posnetih v Evropi, in s 24 % vseh indijskih snemalnih lokacij v Evropi (Kozina s sodelavci 2024). Zato so bili za preverbo in dopolnitev podatkov uporabljeni dodatni viri. Povezali smo se z agencijo RTA iz Celja, ki je eno vodilnih podjetij za organizacijo snemanja indijske produkcije v Sloveniji. Podatke smo zbirali tudi prek intervjujev s strokovnjaki, časopisnih člankov in virov Radiotelevizije Slovenije (MMC, Infodrom), Slovenske turistične organizacije (*I Feel Slovenia*, *Slovenia.info*) ter spletišča *Siol.net*.

Prizor smo opredelili kot neprekinjen filmski prikaz, ki je posnet na posamezni prepoznani lokaciji. Filmski prizor se spremeni, ko se dogajanje premakne na drugo lokacijo, torej v drug kraj (na primer iz Ljubljane v Maribor) ali regijo (na primer iz Bohinja na Veliko planino). Premik znotraj kraja ali pokrajine (na primer različne lokacije znotraj mesta ali območja) ni veljal kot sprememba prizora oziroma začetek novega prizora.

Pri odgovoru na prvo raziskovalno vprašanje o **prostorski razporeditvi slovenskih snemalnih lokacij v indijskih filmih** smo izbrane filme vizualno pregledali in zapisali, kako pogosto se v posameznem filmu pojavljajo lokacije iz Slovenije. Prizori znotraj naselij so bili v seznam lokacij zabeleženi z imenom

kraja (na primer Piran), prizori izven krajev pa z imenom regije (na primer Velika planina). Pri tem smo poskušali uporabiti ime čim ožje regije. Za lažje določanje geografske lokacije smo lokacije snemanj pripisovali večjim oziroma prepoznavnejšim krajem, tudi mikroregijam (na primer Celjski grad v Celje, okolico Studorja v Bohinju). S tem smo rešili tudi težavo določanja lokacij snemanja zunaj znane naselja oziroma tam, kjer kraja ni bilo mogoče jasno določiti (na primer travnik na Krvavcu, cesta v Bohinju). Poleg popisovanja lokacij prizorov smo za vsak prizor zabeležili tudi njegov čas trajanja, s čimer smo posredno pridobili podatek o teži oziroma pomenu slovenskih snemalnih lokacij v indijskih filmih.

Na drugo raziskovalno vprašanje o **prevladujočih prvinah slovenskih pokrajin v indijskih filmih** smo odgovorili s pomočjo metodologije, ki smo jo začeli razvijati za preučevanje geografskih predstav o slovenskih pokrajinah (Urbanc s sodelavci 2015; 2016; 2021) in jo nadgradili za evropsko raven, in sicer za primerjalno analizo Finske, Poljske, Slovenije, Švedske in Švice (Urbanc s sodelavci 2024). V nasprotju s to metodologijo, ki prinaša spoznanja o vključevanju evropskih pokrajin zlasti iz primerjalnega vidika, pa članek prinaša tudi poglobljen vpogled v prikazovanje in zamišljanje slovenskih pokrajin v indijskih filmih. Zbiranje podatkov je temeljilo na obsežnem naboru spremenljivk, ki med drugim prikazujejo naslednje pokrajinske prvine: razmerje med mestnim in podeželskim prostorom, prvine urbanih in podeželskih pokrajin ter prisotnost gorskih in vodnih motivov (preglednica 1). Izbrane

Preglednica 1: Seznam spremenljivk s pripadajočimi kategorijami za analizo prvin slovenskih pokrajin v indijskih filmih.

spremenljivka	tip	kategorije
Vrsta prizora?	ZV, DI	glasbeno-plesni prizor, narativni prizor
Ali je lokacija prizora znana?	ZV, DI	da, ne
Ali je prizor vključeval tudi notranjo lokacijo?	ZV, DI	da, ne
Ali je notranja lokacija znana?	ZV, DI	da, ne
Če da, kje je?	ZV, OI	ime lokacije
Ali je prizor (z vidika gledalca) pretežno urban ali podeželski?	ZV, DI	pretežno urbano, pretežno podeželsko
Katere prvine urbane pokrajine so vidne v prizoru?	ZV, IDK	zgodovinsko mesto/zgradbe, moderno mesto/zgradbe, industrijska četrt (na primer skladišča), prometna četrt (na primer železniška postaja), stanovanjsko območje, zelena infrastruktura (na primer drevesa, trate, žive meje, parki, polja, gozdovi), modra infrastruktura (na primer reke, kanali, ribniki, mokrišča), drugo (navedite)
Katere prvine podeželske pokrajine so vidne v prizoru?	ZV, IDK	polja, travniki, pašniki, gozd, vas, drugo (navedite)
Ali so gore del prizora?	ZV, DI	da, ne
Kakšne vrste gora so vidne v prizoru? golo, zasneženo), drugo (navedite)	ZV, IDK	hribovje (gozdnato, zeleno), gorovje (skalnato,
Ali so vode del prizora?	ZV, DI	da, ne
Kakšne vodne prvine so vidne v prizoru?	ZV, IDK	reka, jezero, morje, mokrišče, slap, dež, sneg, drugo (navedite)

spremenljivke so bile oblikovane kot zaprta vprašanja (ZV), ki so ponujala vnaprej določene možnosti: dihotomna izbira (DI; da/ne), izbire z vnaprej določenimi kategorijami (IDK); odprta izbira (OI). Kategorijam smo dodelili številčne vrednosti in nato osnovne značilnosti vzorca ter vzorce v spremenljivkah in njihove medsebojne odnose preučili z opisno statistiko (frekvence, odstotki in povprečje) ter s križnimi preglednicami.

Na tretje raziskovalno vprašanje o **dejavnih in učinkih privabljanja indijskih filmskih ustvarjalcev v Slovenijo** smo odgovorili z desetimi intervjuji z informatorji iz Indije in Slovenije (december 2019–julij 2021). Intervjuvanci so bili bodisi neposredno vključeni v filmsko produkcijo (na primer igralci, producenti, organizatorji snemanj) bodisi posredno povezani z njo (predstavniki oblasti, filmskih komisij, diplomacije, turizma; glej Kozina in Jelnikar 2024). Rezultate smo dopolnili s fokusno skupino (28. 2. 2022, Ljubljana), na kateri so sodelovali štirje predstavniki indijskega rodu ter ena predstavni- ka neindijskega rodu, ki živijo v Sloveniji, in delavnico (19. 5. 2022, Ljubljana), na kateri so sodelovali predstavnik Slovenske filmske komisije, igralka in plesalka z izkušnjami v indijskih produkcijah, pred- stavnik indijskega veleposlaništva v Ljubljani ter dva organizatorja snemanj (iz Indije in Slovenije). Poseben poudarek je bil na pripravi priporočil za privabljanje indijskih in drugih tujih producentov v Slovenijo, ki jih predstavljamo v sklepu članka.

4 Rezultati in razprava

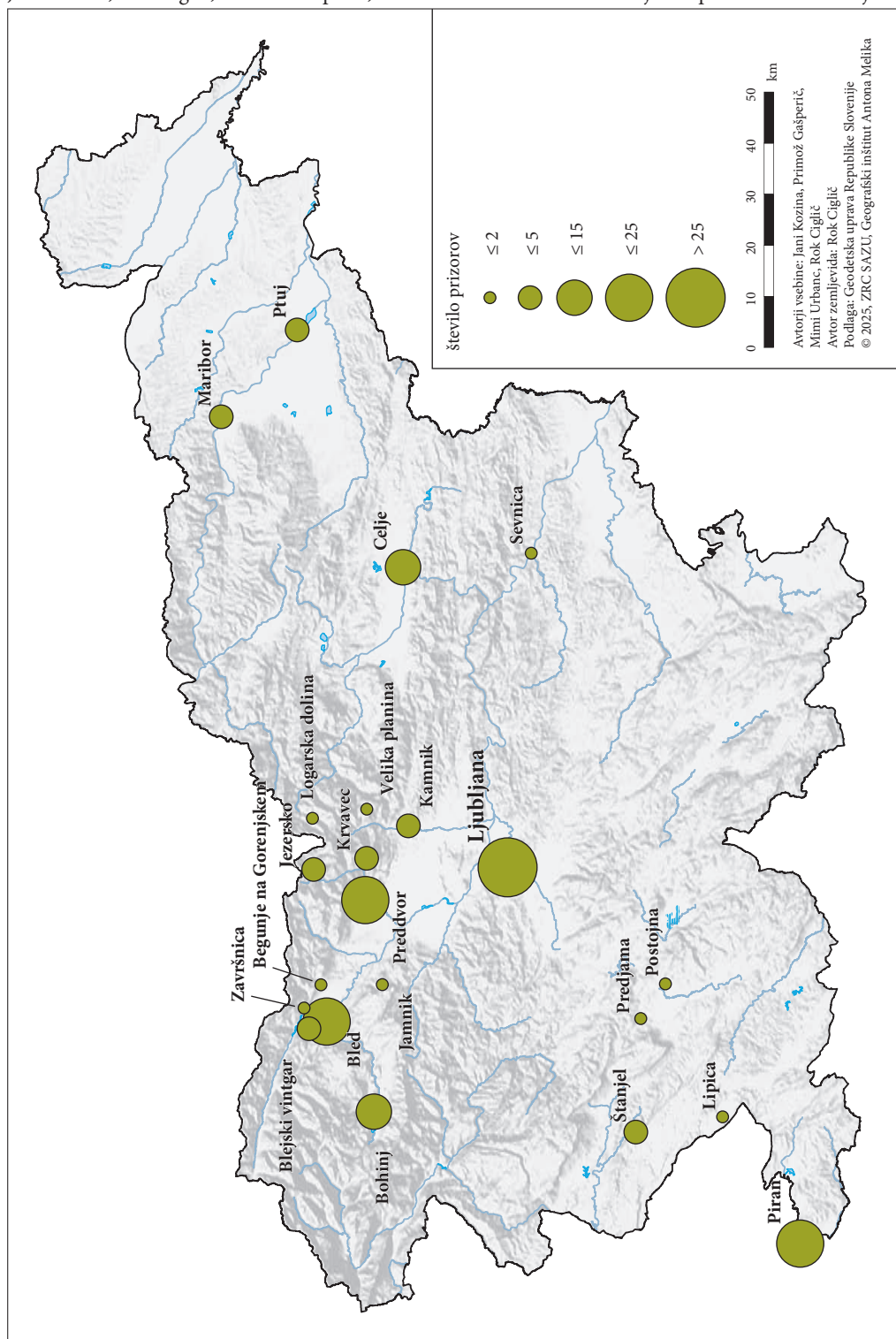
4.1 Prostorska razporeditev slovenskih snemalnih lokacij v indijskih filmih

Analiza pojavnosti slovenskih snemalnih lokacij kaže, da so indijski filmski ustvarjalci najpogo- steje snemali v zahodni in osrednji Sloveniji, predvsem v turističnih in večjih urbanih središčih (preglednica 2, slika 1). Z regionalnega vidika izstopajo zlasti Gorenjska, Primorska in deli Štajerske, od mest pa predvsem prestolnica Ljubljana, turistični središči Piran in Bled ter Celje, Maribor in Ptuj

Preglednica 2: Seznam indijskih filmov s pripadajočimi slovenskimi snemalnimi lokacijami.

naslov filma	leto izida	slovenske snemalne lokacije
Naayak	2013	Piran, Bled, Predjamski grad, Postojnska jama, Ljubljanski grad, Ljubljana
Doosukeltha	2013	travnik pod Monštranco pod Stolom, Ljubljana, Blejski vintgar, Bled, Ljubljanski grad, Tivoli
Pandavulu Pandavulu Thummeda	2014	Ljubljana, Piran, Begunje na Gorenjskem (grad Kamen), Ptujski grad, Štanjel
Super Ranga	2014	Ljubljana, Piran, Celje, Krvavec, Bled, Celjski grad
Mr. Airavata	2015	Piran, Ljubljana, Celje, Jezersko, Logarska dolina, Celjski grad
Babu Bangaram	2016	Ljubljana, Maribor, Bled, Bohinj, Velika planina
Mungaru Male 2	2016	Piran, Celje, Bled, avtocestni tunel, Bled, cesta Bled–Bohinj, Bohinj
Khaidi No. 150	2017	Bohinj (Studor), Lipica, Bled
Bharjari	2017	Kamnik, Ljubljana, Štanjel, Celjski grad, Sevniški grad
Vivegam	2017	Preddvor (jezero Črna), Jamnik

Slika 1: Slovenske snemalne lokacije v indijskih filmih glede na število prizorov. ► str. 16

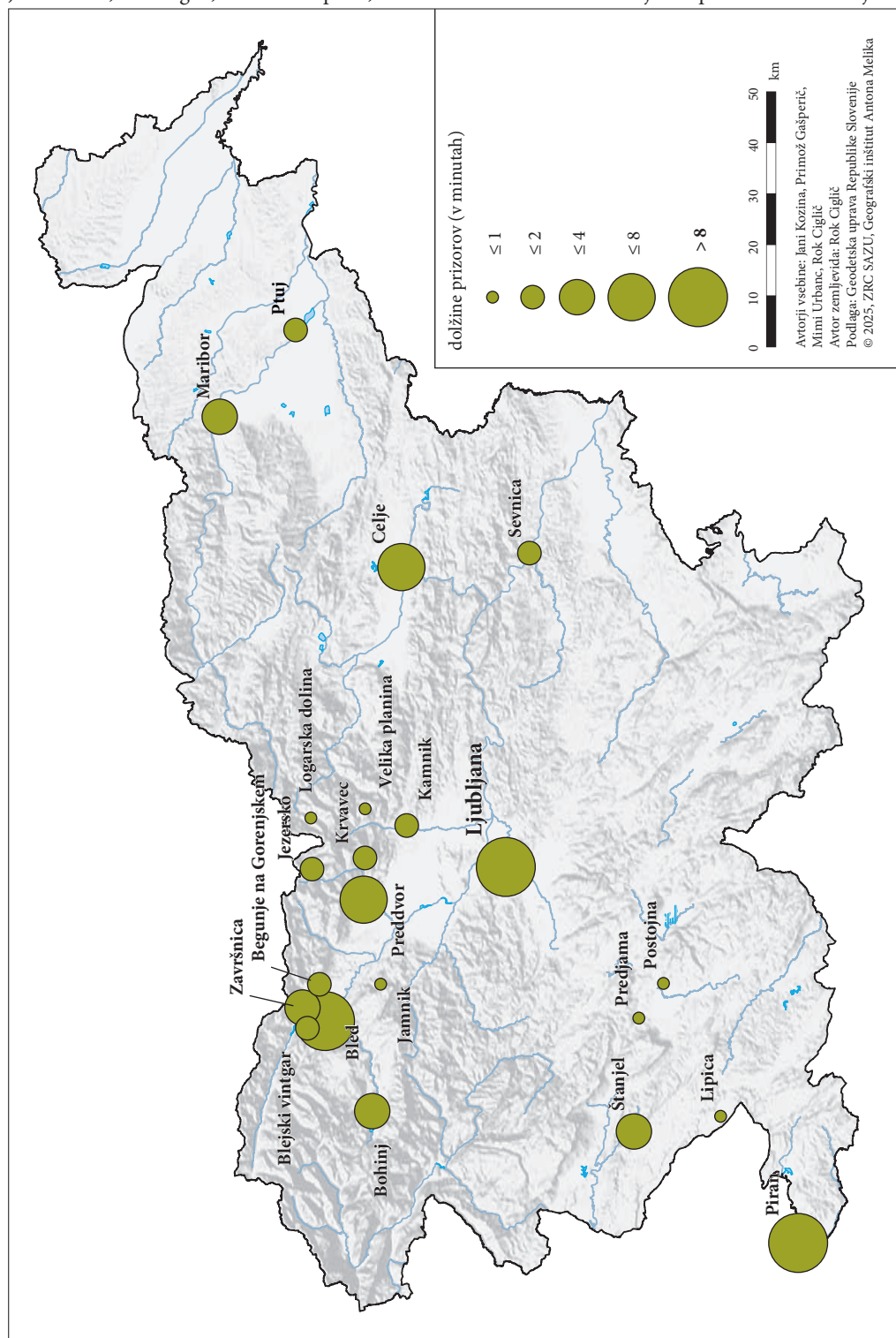
v vzhodni Sloveniji. Med podeželskimi kraji in območji izstopata Bohinj in Preddvor na Gorenjskem ter Štanjel na Krasu.

Od 22 različnih lokacij se jih večina (17) pojavi do sedemkrat, manjši del (5) pa mnogo pogosteje. Najpogosteje se pojavi Ljubljana (37-krat), sledita Piran (23-krat) in Bled (21-krat), nato pa še Preddvor (20-krat) in Celje (14-krat) (preglednica 3). Podobno sliko je pokazala analiza dolžin posameznih prizorov z istim krajem (preglednica 3, slika 2). Tako se Jamnik nad Kropo pojavi enkrat v desetsekundnem prizoru, Ljubljana pa skupaj kar dobrih 12 minut. Da so stara mestna jedra privlačna za obiskovalce, so potrdile tudi študije, ki so preučevale kulturni pomen mestnih območij (Smrekar, Tiran in Polajnar Horvat 2024). V povprečju so posamezni prizori zelo kratki in praviloma ne presegajo dolžine 30 sekund.

Preglednica 3: Seznam slovenskih snemalnih lokacij s številom in dolžinami prizorov v indijskih filmih.

slovenske snemalne lokacije	število prizorov	skupna dolžina prizorov (v sekundah)	povprečna dolžina prizorov (v sekundah)
Ljubljana	37	721	19
Piran	23	516	22
Bled	21	484	23
Preddvor	20	442	22
Celje	14	257	18
Bohinj	7	182	26
Ptuj	5	65	13
Maribor	4	174	44
Blejski vintgar	3	66	22
Jezersko	3	67	22
Krvavec	3	80	27
Kamnik	3	94	31
Štanjel	3	168	56
Predjama	2	16	8
Velika planina	2	40	20
Logarska dolina	2	56	28
Sevnica	2	71	36
Jamnik	1	10	10
Postojna	1	16	16
Lipica	1	34	34
Begunje na Gorenjskem	1	72	72
Završnica	1	161	161

Slika 2: Slovenske snemalne lokacije v indijskih filmih glede na dolžine prizorov. ► str. 18

4.2 Upodobitev slovenskih pokrajin v indijskih filmih

V izbranih filmih prevladujejo pretežno glasbeno-plesni prizori, saj slovenske lokacije le redko služijo kot del glavne zgodbe – zgolj 10 % prizorov je umeščenih v narativni okvir. To potrjuje, da so slovenske lokacije uporabljene predvsem kot slikovita in romantična kulisa, ki dopolnjuje glasbeno-plesne prizore, redkeje pa nosijo razvoj zgodbe. Pri izboru slovenskih lokacij je vizualnost pomembnejša od pripovedne globine. Posledično bi lahko sklepali, da so lokacije pomembno nevtralne, brez navezovanja na družbene, zgodovinske ali politične narative. V drugih državah, zajetih v analizo, katere del tu predstavljamo, je drugače: na Poljskem in v Švici so ti prizori uravnoteženi s prizori, ki nosijo zgodbo, medtem ko v švedskih in finskih filmih slednji prevladujejo (Urbanc s sodelavci 2024).

Kljub navidezni nevtralnosti prizorišč rezultati kažejo, da filmi reproducirajo slovenske nacionalne pokrajinske stereotipe. Kar 85 % snemalnih lokacij je namreč prepoznavnih, s poudarkom na ikoničnih podobah, kot so Bled, Bohinj, Piran in Ljubljanski grad. S tem indijski filmi nehoti utrjujejo podobo Slovenije kot zelene, slikovite in romantične dežele, kar se sklada z ugotovitvami, da so ikonične pokrajine ključne za ustvarjanje »samopodobe« evropskih držav v globalnem imaginariju (Janta in Herzog 2024). Podoben vzorec je razviden tudi v drugih državah iz širše analize: Poljska se prikazuje skozi zgodovinska mesta, kar poudarja njeno kulturno dediščino; Švica je predstavljena z alpskimi motivi, Finska kot dežela spokojnosti z zasneženimi pokrajinami severa; medtem ko Švedska izstopa z modernimi urbani prostori, ki poudarjajo severnjaško sodobnost (Urbanc s sodelavci 2024). Vsaka od držav je torej ujeta v lastno »filmsko ikoničnost«, ki utrjuje stereotipne nacionalne predstave.

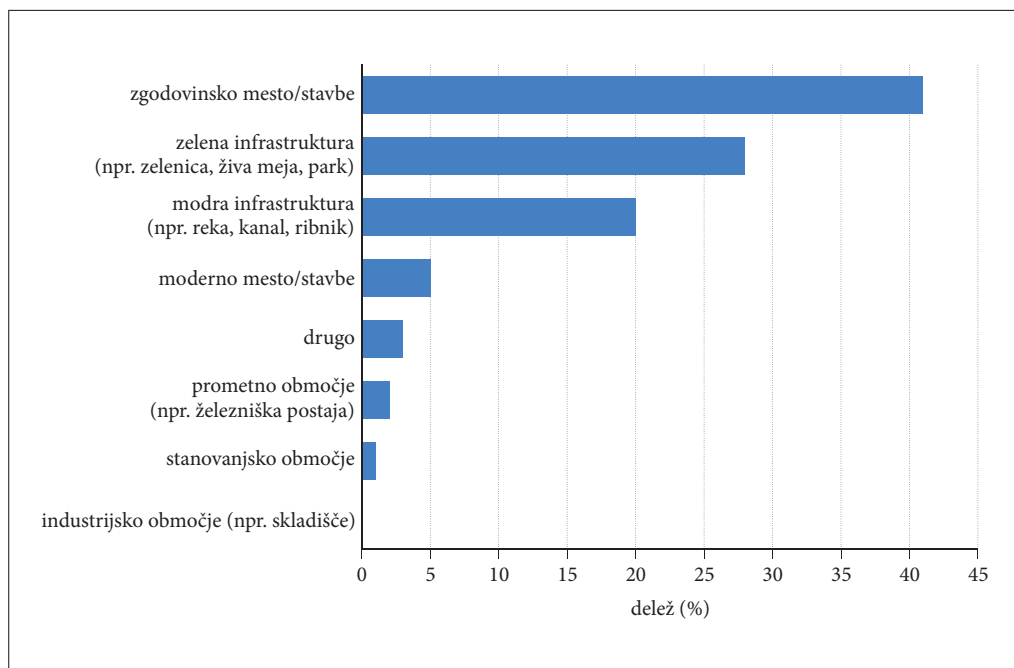
Približno 23 % prizorov je bilo posnetih v notranjih prostorih, vendar so tudi te lokacije prepoznavne in kulturno pomembne: kar 19 prizorov je bilo posnetih na gradu Hrib v Predddvoru, posamezni prizori pa na Ljubljanskem gradu, Sevniskem gradu, v Postojnski jami, v butičnem hotelu v Ljubljani in pri cerkvi svetih Primoža in Felicijana. Le dve prvini sta generični (cestni tunel in lesena koč). To potrjuje, da indijski filmi raje izkoriščajo avtentične in zgodovinsko zanimive prostore.

Slovenske snemalne lokacije so v 70 % urbane in v 30 % podeželske, kar jo umešča na sredino držav iz širše analize (Urbanc s sodelavci 2024). Na Švedskem in Poljskem je podeželskih prizorov manj kot petino, na Finskem in v Švici pa skoraj polovico. Slika 3 prikazuje razporeditev tipov urbane pokrajine na slovenskih snemalnih lokacijah in izkazuje prevlado starih mestnih jeder ter zgodovinskih stavb kot osrednjih prizorišč. Hkrati pa so v več kot četrtini teh prizorov prikazane zelene površine in vodne prvine, kar ustvarja specifično kombinacijo urbanega in naravnega, značilno za slovenska mesta.

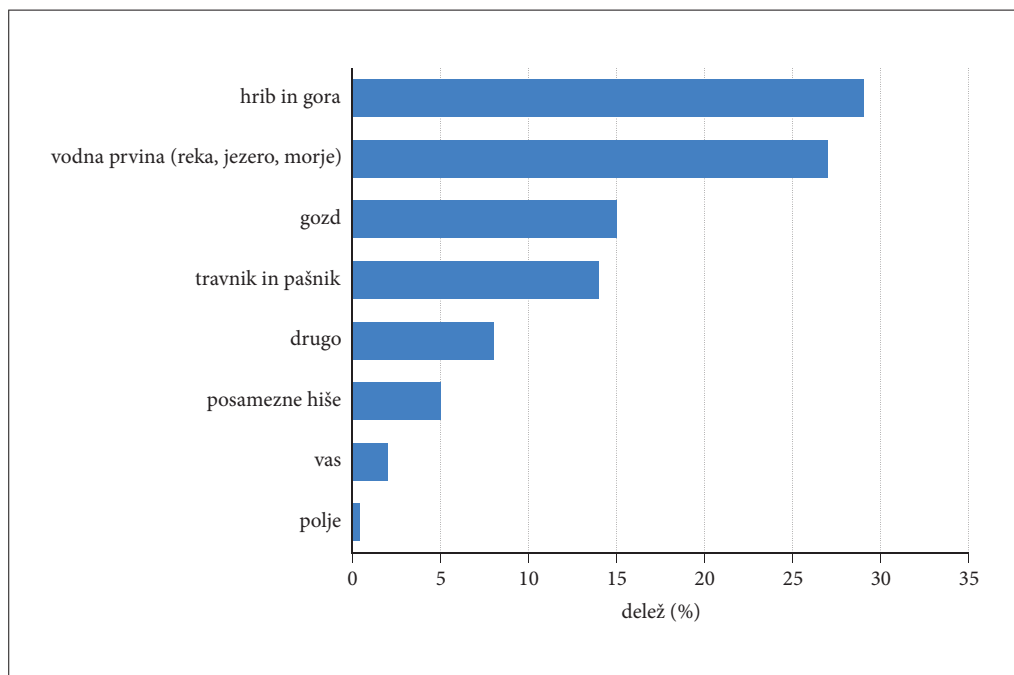
V podeželskih prizorih izrazito izstopajo hribovja in gorovja ter vodne prvine. Med kmetijskimi zemljišči prevladujejo gozdovi in travnata zemljišča. Slika 4 poudarja podobo Slovenije kot ene najbolj zelenih evropskih držav. Polja so prikazana v manj kot 1 % podeželskih prizorov, kar je razumljivo glede na majhnost slovenskih njijskih zemljišč. Skupina »drugo« je pestra in obsega planšarska naselja, podeželske gradove, kapelice in cerkve. Kozolec kot ikonična prvina slovenskega podeželskega prostora se pojavi le v enem prizoru.

Gorske prvine so prisotne v 45 % prizorov, kar utrjuje podobo Slovenije kot gorate oziroma hribovite dežele. 82 % prizorov prikazuje z gozdom in travinjami porasla hribovja, medtem ko visokogorje predstavlja le 18 %. To pomeni, da filmi Slovenijo največkrat prikazujejo kot zeleno, mehko in valovito pokrajino, kjer hribi služijo kot romantično ozadje, še posebej v glasbeno-plesnih prizorih. Visokogorje kot del ozadja se uporablja redkeje in ima predvsem funkcijo dramatičnega poudarka.

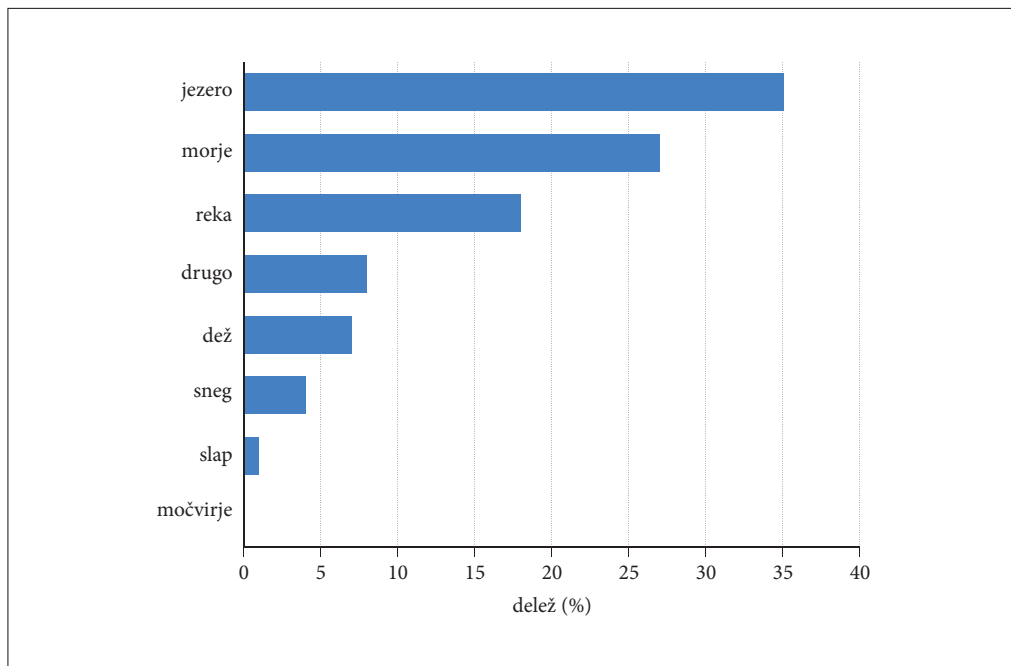
Vodne prvine so prisotne v 27 % prizorov. Slika 5 prikazuje pojavnost različnih vodnih prvin (na primer reka, jezero, morje, slap), pri čemer je razvidno, da stoječe vode izrazito prevladujejo nad tekočimi. K pogostosti vodnih motivov ključno prispevajo snemalne lokacije na Bledu ter v Bohinju in Piranu. Prisotnost vode je pogostejša v glasbeno-plesnih prizorih, kar dodatno poudarja njihovo romantično in vizualno vlogo.

Slika 3: Tipi urbane pokrajine slovenskih snemalnih lokacij v indijskih filmih.

Slika 4: Tipi podeželske pokrajine slovenskih snemalnih lokacij v indijskih filmih.

Slika 5: Tipi vodnih prvin slovenskih snemalnih lokacij v indijskih filmih.

Indijski filmi, posneti v Sloveniji, izkoriščajo pestrost in raznolikost pokrajine. Prizori se hitro menjavajo, kar omogoča, da je v kratkem časovnem okviru prikazanih več tipov pokrajine oziroma pokrajinskih prvin – od mestnih jeder do alpskih dolin in obale.

Prevladujoče prvine slovenskih pokrajin v indijskih filmih so predvsem stara mestna jedra in zgodovinske stavbe, kot so Ljubljana in različni gradovi, ki služijo kot mestne kulise. Pomembno vlogo imajo tudi zelene, hribovite pokrajine z gozdovi in travniki, ki ustvarjajo romantično ozadje, ter ikonične vodne površine, kot jih lahko vidimo na Bledu, v Bohinju in v Piranu, ki krepijo vizualno in čustveno dimenzijo prizorov. Film izkoriščajo avtentične in prepoznavne lokacije, s čimer prispevajo k utrjevanju podobe Slovenije kot slikovite evropske destinacije (slika 6). Uporaba ikoničnih (po)krajin in jasnih vizualnih znamenj je verjetno najpomembnejši dejavnik prepoznavnosti. Študije (glej Urbanc s sodelavci 2021) kažejo, da je prepoznavnost neposredno povezana z značilnimi prvinami, jasno obliko, strukturo in očitnim pomenom. Vse te elemente najdemo tudi v analiziranih prizorih indijskih filmov.

4.3 Dejavniki in učinki privabljanja indijskih filmskih ustvarjalcev v Slovenijo

Dejavnikov privabljanja indijskih filmskih ustvarjalcev je več. Slovenija se kot novo območje indijske filmske industrije umešča v širši kontekst srednje in vzhodne Evrope, kjer se v zadnjem desetletju povečuje zanimanje za snemanja (Kumer 2019; Parvulescu in Hanzlík 2022; Balcerak s sodelavci 2024; Kozina in Jelnikar 2024). Po mnenju intervjuvancev dajejo indijski filmarji prednost Sloveniji pred drugimi območji, ker je geografsko majhna in raznolika ter kot mlajša postsocialistična država relativno neznana in poceni lokacija z lepimi naravnimi pokrajinami, ohranjeno kulturno dediščino, usposobljenimi tehnikami in nadarjenimi izvajalci.

Ključni dejavnik, ki Slovenijo ločuje od drugih držav v regiji, je njena geografska lega in pokrajinska raznolikost, saj na majhnem območju združuje alpske, panonske, sredozemske in dinarskokraške

prvine ter bogato kulturno dediščino (Ciglič in Perko 2013). To omogoča raznolike vizualne podobe, ki so za indijske ustvarjalce privlačne kot eksotična kulisa, zlasti v plesnih posnetkih. Fokusna skupina je potrdila, da slovenske lokacije gledalci v Indiji prepoznavajo kot »nove in sveže«, hkrati pa kot cenovno dostopnejše od znanih zahodnoevropskih držav in regij. Poleg tega je Slovenija obdana z uveljavljenimi močnejšimi središči, kot so Benetke, Dunaj, Praga in Budimpešta, kar omogoča dodatne gospodarske priložnosti na čezmejni ravni.

Drugi pomembni dejavnik so stroški produkcije filma. V primerjavi z državami zahodne Evrope so produkcijski stroški v Sloveniji nižji, kar je za indijske filmarje odločilno. To velja tako za najem snemalnih lokacij kot tudi za stroške storitev in nastanitve. Kot je pokazala delavnica, je Slovenija v očeh tujih producentov »majhna, a cenovno ugodna država« z relativno dobro razvito infrastrukturo in kakovostnimi tehničnimi storitvami. Udeleženci so izpostavili zanesljivost in profesionalnost lokalnih ekip, ki znajo zagotoviti učinkovito izvedbo snemanj.

Pomemben dejavnik je tudi institucionalna podpora, čeprav se je na delavnici pokazalo, da ta še ni dovolj razvita. Odsotnost jasne državne strategije in finančnih spodbud za tuje produkcije otežuje konkurenčnost Slovenije v primerjavi z drugimi evropskimi državami, kjer obstajajo močne sheme spodbud (Jenster 2020; Parvulescu in Hanzlík 2022). Ukrep denarnega povračila (tako imenovani *cash rebate*)

Mungaru Male 2, Shashank, 2016, Piran

Khaidi No. 150, V. V. Vinayak, 2017, Studor

Mr. Airavata, A. P. Arjun, 2015, Zgornje Jezersko

Mr. Airavata, A. P. Arjun, 2015, Celje

Naayak, V. V. Vinayak, 2013, Piran

Bharjari, Chethan Kumar, 2017, Sevnica

Slika 6: Primeri izsekov indijskih filmov, ki prikazujejo slovenske snemalne lokacije.

za tuje filmske produkcije, ki je bil v Sloveniji sprejet leta 2016, znaša do 25 % upravičenih stroškov. Po podatkih Slovenskega filmskega centra ima Hrvaška podobno shemo kot Slovenija z denarnimi spodbudami v višini 25 % upravičenih stroškov, vendar z dodatnimi 5 %, če se projekt izvaja v manj razviti regiji. Madžarska ponuja 30 % davčnih olajšav za tuje projekte, Italija do 40 % davčnih olajšav, Avstrija pa 30 % povračil ter možnih dodatnih 5 % za zelene produkcije in trajnostno snemanje (Predin 2025). Kljub temu pa od uvedbe tega ukrepa med tujimi filmskimi produkcijami zaenkrat še ni bil podprt noben indijski film, pri čemer so razlogi predvsem kulturne narave. Evropski intervjuvanci so omenjali predvsem nezmožnost indijske strani na prilagoditve izpolnjevanja obrazcev po evropskih standardih, indijski intervjuvanci pa so evropski strani očitali pomanjkanje prilagodljivosti in razumevanja njihovih potreb. Med izzivi institucionalnega sodelovanja so bili na delavnici navedeni še zapleteni postopki za pridobivanje vizumov in dovoljenj ter pomanjkanje promocije Slovenije kot snemalne destinacije. Kljub tem slabostim Slovenija pridobiva na ugledu z uspešnimi primeri sodelovanja, ki krepijo zaupanje in motivirajo nadaljnje snemalce (Kozina in Jelnikar 2024).

Prisotnost indijskih filmskih ekip v Sloveniji ima večplastne **učinke**. Na gospodarski ravni gre za neposredne koristi v obliki porabe za logistiko, nastanitve, transport in tehnične storitve. Tipični projekt indijskih filmskih ustvarjalcev v Sloveniji na ta način vključuje okoli 30–40 ljudi, ki v Sloveniji ostanejo od enega do dveh tednov in porabijo med 50.000 in 100.000 evrov (Kozina in Jelnikar 2024). Obenem pa prihaja tudi do posrednih multiplikativnih učinkov, ki segajo v turizem, gostinstvo in druge storitvene dejavnosti (Cucco in Scaglioni 2014). Nekatere raziskave še posebej izpostavljajo pomen kulturnega turizma (Nicolaie s sodelavci 2023). Kot so poudarili udeleženci delavnice, lahko filmi postanejo pomembno orodje za promocijo Slovenije kot turistične destinacije, saj vizualno privlačne podobe pokrajin nagovarjajo milijone gledalcev v Indiji in širše. To potrjujejo tudi ugotovitve fokusne skupine, kjer so indijski udeleženci Slovenijo opisali kot »lepo, vendar premalo izkoriščeno državo« z velikim potencialom za turistično promocijo.

Na kulturni ravni snemanja prispevajo k medkulturni izmenjavi in ustvarjanju novih povezav med Indijo in Slovenijo. Sodelovanje filmskih ekip z lokalnimi ustvarjalci omogoča prenos znanj in izkušenj ter krepi profesionalne mreže, kar dolgoročno spodbuja razvoj domače filmske industrije. Pomemben učinek je tudi krepitev kulturne diplomacije: sodelovanje z indijsko filmsko industrijo prispeva k večji prepoznavnosti Slovenije na globalnem kulturnem zemljevidu in odpira prostor za nadaljnje bilateralne pobude (Kozina in Jelnikar 2024).

Vendar pa učinki niso enoznačni. Na delavnici so udeleženci opozorili na tveganje, da bi brez ustrezne strategije Slovenija ostala zgolj prehodna destinacija brez dolgoročnih koristi. Zato je nujno oblikovati nacionalne politike, ki bodo podprle filmski turizem, razvile promocijo snemalnih lokacij in zagotovile ustrezne spodbude. Čeprav so lokacije, ki jih v filmih prikazujejo kot »neznane«, lahko izziv za privabljanje turistov, jih je mogoče preoblikovati v prednost, saj ponujajo občinstvu svežino in možnost odkrivanja novih krajev.

Sklepno lahko poudarimo, da ima Slovenija, ob ustreznih institucionalni podpori, potencial, da se trajneje uveljavi kot območje za indijske filmske produkcije. Kombinacija pokrajinske raznolikosti, cenovne dostopnosti, profesionalnosti lokalnih ekip in obetavnih prvih sodelovanj je trdna podlaga za nadaljnji razvoj. Učinki teh procesov pa presega filmsko industrijo in segajo v turizem, gospodarstvo, kulturo in diplomacijo, zaradi česar privabljanje indijskih filmarjev postaja pomemben dejavnik trajnostnega regionalnega razvoja Slovenije (Kumer 2019; Kozina in Jelnikar 2024).

5 Sklep: Priporočila za privabljanje indijskih in drugih tujih filmskih ustvarjalcev v Slovenijo

Rezultati analize statističnih podatkov, intervjujev in razprave na delavnici jasno kažejo, da ima Slovenija potencial postati prepoznavnejša destinacija za snemanje tujih filmov, a so za to potrebni

sistematični ukrepi. Čeprav je do epidemije Covida-19 izšlo deset indijskih filmov, ki so bili posneti v Sloveniji, pa slovenske lokacije za zdaj večinoma nastopajo le kot vizualna kulisa v glasbeno-plesnih prizorih, brez vsebinske vloge v zgodbi. To omejuje prepoznavnost Slovenije, saj gledalci prizorišč ne povezujejo z realnimi kraji. Za trajnejšo prepoznavnost bi morali v filmske zgodbe vključiti eksplisitne omembe slovenskih krajev, razviti narativne povezave ali ustvariti prepoznavne akcijske prizore. Na podlagi ugotovitev iz delavnice je priporočila za privabljanje indijskih in drugih tujih filmskih ustvarjalcev mogoče strniti v tri vsebinske sklope: institucionalno podporo, promocijo in mreženje.

1. Okrepiti institucionalno podporo. Največja ovira pri privabljanju tujih producentov je odsotnost državne strategije in finančnih spodbud po zgledu nekaterih drugih evropskih držav, kot so Češka, Madžarska ali Hrvaška. Slovenija mora razviti primerljiv sistem spodbud, ki bi filmarjem zagotovil finančno predvidljivost in zmanjšal stroške produkcije. Prav tako je treba poenostaviti formalne postopke, od izdaje vizumov do pridobivanja dovoljenj za snemanje, ter zagotoviti učinkovito podporo na ravni filmskih komisij in turističnih organizacij.

2. Povečati prepoznavnost in promocijo Slovenije. Ena ključnih ugotovitev delavnice je bila, da tuji producenti težko najdejo zanesljive informacije o možnostih snemanja v Sloveniji. V Sloveniji sta se do zdaj s privabljanjem indijskih filmskih ustvarjalcev intenzivneje ukvarjali samo dve manjši zasebni agenciji *RTA* in *Azaleja Global*. Potrebna je celovita digitalna platforma, ki bi združila lokacije, storitve in kontakte v filmski industriji. Promocija mora biti usmerjena ne le na vizualno raznolikost slovenskih pokrajin, temveč tudi na praktične prednosti – majhnost in razdalje, dostopnost, usposobljene ekipe in konkurenčni stroški. Pri tem lahko pomagajo obstoječe blagovne znamke, kot je »*I Feel Slovenia*«, ki bi lahko še močneje podprle filmski turizem.

3. Krepitev mreženja in sodelovanja. Delavnica je poudarila pomen gradnje zaupanja z osebnimi stiki in primeri uspešnih sodelovanj. V Sloveniji je zaradi majhnosti lažje vzpostaviti neposredne povezave med ustvarjalci, oblastmi in podpornimi ustanovami, kar je treba izkoristiti. Organizacija rednih mreženjskih dogodkov, sodelovanje z indijskimi producenti na sejnih in festivalih ter izpostavljanje uspešnih primerov lahko povečajo verodostojnost Slovenije kot partnerja. Poleg tega je pomembno zagotoviti stalno komunikacijo z indijskimi producenti in jim predstaviti utemeljene dokaze o gospodarskih učinkih filmske produkcije.

Če povzamemo, je prihodnji razvoj odvisen od jasnega zavedanja, da filmska industrija ni le kulturna dejavnost, temveč tudi orodje gospodarskega razvoja, turizma in diplomacije. Slovenija mora strateško vlagati v promocijo svojih lokacij, vzpostaviti konkurenčne finančne pogoje in razviti institucionalne mehanizme, ki bodo filmarjem olajšali delo. Če bo uspela te korake uresničiti, se lahko uveljavi kot stalna točka na zemljevidu indijske filmske produkcije ter okrepi svoj položaj v globalni kulturni ekonomiji.

Zahvala: Raziskava je nastala v okviru projekta FilmInd, The Indian Film Industry as a Driver of New SocioEconomic Connections, projekta v okviru programa EU-India Platform for Social Sciences and Humanities. Projekt so financirale nacionalne ustanove sodelujočih držav; v Sloveniji je bilo to Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport. Prispevek je nastal v okviru programa Geografija Slovenije (P6-0101), ki ga sofinancira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Avtorji se zahvaljujemo FilmInd projektni skupini, ki je bila vključena v proces oblikovanja spremenljivk in zbiranje podatkov: Marcin Adamczak, Malwina Balcerak in Krzysztof Stachowiak z Univerze Adama Mickiewicza, Poljska; Oona Haapamäki in Therese Sunngren-Granlund z Univerze Novia za uporabne znanosti, Finska, ter Hanna Janta z Univerze v Baslu, Švica.

Dostopnost raziskovalnih podatkov: Raziskovalni podatki, na katerih temelji članek, so na voljo v Geoatlasu evropskih snemalnih lokacij v indijski filmski industriji (<https://www.arcgis.com/apps/dashboards/c23c36b1c36c4f638e60b40d8cf5423f>).

6 Viri in literatura

- Balcerak, M., Stachowiak, K., Adamczak, M. 2024: Production culture, inter-personal relations and the internationalisation of film-making industry: The case of Indian film productions in Poland. *Film and Place in an Intercultural Perspective: India-Europe Film Connections*. London, New York. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003293347-12>
- Banaji, S. 2013: Hindi film audiences outside South Asia. *Routledge Handbook of Indian Cinemas*. London.
- Bandyopadhyay, R. 2008: Nostalgia, identity and tourism: *Bollywood* in the Indian diaspora. *Journal of Tourism and Cultural Change* 6-2. DOI: <https://doi.org/10.1080/14766820802140463>
- CBFC (Central Board of Film Certification) 2019: Indian Feature Films Certified from 1-4-2018 to 31-3-2019. Medmrežje: <https://web.archive.org/web/20200728141110/>, <http://www.filmfed.org/downloads/Language-wise-Region-2018-19-26062019.pdf> (30. 1. 2023).
- Ciglič, R., Perko, D. 2013: Europe's landscape hotspots. *Acta geographica Slovenica* 53-1. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS53106>
- Clini, C., Valančiūnas, D. 2023: Bollywood and slum tours: Poverty tourism and the Indian cultural industry. *Cultural Trends* 32-4. DOI: <https://doi.org/10.1080/09548963.2023.2212618>
- Cucco, M., Richeri, G. 2021: European film commissions as transcultural promoters and mediators. *Journal of Transcultural Communication* 1-1. DOI: <https://doi.org/10.1515/jtc-2021-2005>
- Cucco, M., Scaglioni, M. 2014: Shooting Bollywood abroad: The outsourcing of Indian films in Italy. *Journal of Italian Cinema and Media Studies* 2-3. DOI: https://doi.org/10.1386/jicms.2.3.417_1
- Cucco, M., Scaglioni, M. 2024: On the Italian trail of Indian films through the lens of media industry studies. *Film and Place in an Intercultural Perspective: India-Europe Film Connections*. London, New York. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003293347-9>
- De Vinck, S., Pauwels, C. 2018: The European Commission's approach to film funding: Striking a difficult balance. *Handbook of State Aid for Film: Finance, Industries and Regulation*. Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-319-71716-6_11
- LA India Film Council 2012: Film industry in India: New horizons. Medmrežje: <http://producersguildindia.com/Pdf/Film%20Industry%20In%20India%20New%20Horizons.pdf> (20. 8. 2025).
- Ghosal, T. 2013: Empathic cross-fires: Latinos in Bollywood ... Bollywood in Latinolandia. *Latinos and Narrative Media*. New York. DOI: https://doi.org/10.1057/9781137361783_12
- Ghosh Dastidar, S., Elliott, C. 2020: The Indian film industry in a changing international market. *Journal of Cultural Economics* 44. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10824-019-09351-6>
- Gyimóthy, S. 2018a: The Indianisation of Switzerland: Destination transformations in the wake of Bollywood films. *The Routledge Handbook of Popular Culture and Tourism*. Abingdon. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315559018>
- Gyimóthy, S. 2018b: Transformations in destination texture: Curry and Bollywood romance in the Swiss Alps. *Tourist Studies* 18-3. DOI: <https://doi.org/10.1177/1468797618771692>
- Hafeez, E., Ara, A. 2016: History and evolution of Indian film industry. *Journal of History and Social Sciences* 7-2. DOI: <https://doi.org/10.46422/jhss.v7i2.63>
- Jain, N., Soneja, T., Ahluwalia, J. 2016: *Indywood: The Indian Film Industry* (Deloitte report). Medmrežje: <https://producersguildindia.com/Pdf/Indywood%20The%20Indian%20Film%20Industry.pdf> (20. 8. 2025).
- Jain, P. 2019: *Sara Jahan Hamara*: Indian films and their portrayal of foreign destinations. *Visual Anthropology* 32, 3-4. DOI: <https://doi.org/10.1080/08949468.2019.1637686>
- Janta, H., Hercog, M. 2024: Contemporary Indian film productions in Switzerland. *Film and Place in an Intercultural Perspective: India-Europe Film Connections*. London, New York. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003293347-10>

- Jenster, A. B. 2020: Assessment of Production Opportunities in Eastern European Emerging Film Markets: A Comparative Multi-Case Study Analysis. Dissertation, Universidade Católica Portuguesa. Medmrežje: <https://repositorio.ucp.pt/handle/10400.14/29676> (20. 8. 2025).
- Josiam, B. M., Spears, D. L., Dutta, K., Pookulangara, S., Kinley, T. 2020: Bollywood induced international travel through the lens of the involvement construct. *Anatolia* 31-2. DOI: <https://doi.org/10.1080/13032917.2020.1749349>
- Josiam, B. M., Spears, D., Dutta, K., Pookulangara, S., Kinley, T. 2014: »Namastey London«: Bollywood movies and their impact on how Indians perceive European destinations. *Hospitality Review* 31-4.
- Kanzler, M., Talavera, J. 2018: Public funding for film and audio-visual works in Europe: Key industry statistics 2010–2014. *Handbook of State Aid for Film: Finance, Industries and Regulation*. Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-319-71716-6_10
- Kozina, J., Jelnikar, A. 2024: Slovenia as a new contender in attracting Indian filmmakers within the context of Central and Eastern Europe. *Film and Place in an Intercultural Perspective: India-Europe Film Connections*. London, New York. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003293347-11>
- Kozina, J., Stachowiak S., Ciglič, R., Gašperič, P., Urbanc, M. 2024: European screen locations in the Indian film industry: Evolutionary, spatial, and collaborative perspectives. *GeoJournal* 89. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10708-024-11149-9>
- Krämer, L. 2016: *Bollywood in Britain: Cinema, Brand, Discursive Complex*. New York.
- Kumer, P. 2019: Representation of Slovenian filming locations in narratives of foreign-produced movies. *Geographical Bulletin* 91-1. DOI: <https://doi.org/10.3986/GV91105>
- Lorenzen, M., Taeube, F. A. 2007: Breakout from Bollywood? Internationalization of Indian film industry. *DRUID Working Paper* No. 07–06.
- Lourenço, I. 2017: Bollywood in Portugal: watching and dancing practices in the construction of alternative cultural identities. *Etnográfica* 21-1. DOI: <https://doi.org/10.4000/etnografica.4863>
- Madan, M. 2000: Bollywood down under: Imagining new neighbourhoods. *South Asia: Journal of South Asian Studies* 23-1. DOI: <https://doi.org/10.1080/00856400008723396>
- Mittal, N., Anjaneyaswamy, G. 2013: Film induced tourism: A study in Indian outbound tourism. *Atna Journal of Tourism Studies* 8-2. DOI: <https://doi.org/10.12727/ajts.10.3>
- Morawetz, N., Hardy, J., Haslam, C., Randle, K. 2007: Finance, policy and industrial dynamics–The rise of co-productions in the film industry. *Industry and Innovation* 14-4. DOI: <https://doi.org/10.1080/13662710701524072>
- Murschetz, P. C., Teichmann, R., Karmasin, M. (ur.) 2018: *Handbook of State Aid for Film: Finance, Industries and Regulation*. Cham. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-71716-6>
- Nanjangud, A., Reijnders, S. 2022: On the tracks of musical screenscapes: Analysing the emerging phenomenon of Bollywood filmi-song tourism in Iceland. *Tourist Studies* 22-2. DOI: <https://doi.org/10.1177/14687976221090728>
- Nicolaie, D., Matei, E., Cooley, T. J., Vijulie, I., Cushing, D., Truțescu, M. N. 2023: National geniuses' heritage as potential for the development of cultural tourism in Romania. *Acta geographica Slovenica* 63-1. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS.11032>
- Pardo, A. 2007: *The Europe-Hollywood Coopetition: Cooperation and Competition in the Global Film Industry*. Pamplona.
- Parvulescu, C., Hanzlík, J. 2022: Beyond post-socialist and small: Recent film production practices and state support for cinema in Czechia and Romania. *Studies in European Cinema* 19-2. DOI: <https://doi.org/10.1080/17411548.2020.1736794>
- Predin, A. 2025: Lahko smo Švica, Balkan ali vasica v Toskani. Medmrežje: <https://www.delo.si/kultura/film-tv/slovenski-film-asta-vrecko-financiranje-nrp-vlada-cash-rebate-denarno-povracilo> (14. 11. 2025).
- Punathambekar, A. 2013: *From Bombay to Bollywood: The Making of a Global Media Industry*. New York.

- Punathambekar, A., Kavoori, A. P. 2008: Introduction. Global Bollywood. New York.
- Roy, G., Huat, C. B. 2014: Travels of Bollywood Cinema: From Bombay to LA. New Delhi. DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198075981.001.0001>
- Smrekar, A., Tiran, J., Polajnar Horvat, K. 2024: Unveiling the cultural ecosystem services of urban green spaces: A case study of Ljubljana, Slovenia. *Acta geographica Slovenica* 64-3. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS.13788>
- Stachowiak, K., Janta, H., Kozina, J., Sunngren-Granlund, T. (ur.) 2024: Film and Place in an Intercultural Perspective: India-Europe Film Connections. London, New York. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003293347>
- Therwath, I. 2010: 'Shining Indians': Diaspora and exemplarity in Bollywood. *South Asia Multidisciplinary Academic Journal* 4. DOI: <https://doi.org/10.4000/samaj.3000>
- Urbanc, M., Ferk, M., Fridl, J., Gašperič, P., Ilc Klun, M., Pipan, P., Resnik Planinc, T., Šmid Hribar, M. 2016: Oblikovanje predstav o slovenskih pokrajinah v izobraževalnem procesu. *Geografija Slovenije* 34. Ljubljana. DOI: <https://doi.org/10.3986/9789612549510>
- Urbanc, M., Fridl, J., Resnik Planinc, T. 2021. Landscapes as represented in textbooks and in students' imagination: Stability, generational gap, image retention and recognisability. *Children's Geographies* 19-4. DOI: <https://doi.org/10.1080/14733285.2020.1817333>
- Urbanc, M., Gašperič, P., Kozina, J. 2024: Portraying European landscapes in Indian films. *Film and Place in an Intercultural Perspective: India-Europe Film Connections*. London, New York. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003293347-6>

7 Summary: Slovenia as an attractive destination for foreign film shooting? The case of the Indian film industry

(translated by the authors)

The Indian film industry, the largest in the world, has become an increasingly global phenomenon with a growing reliance on international locations. While countries such as Switzerland and the United Kingdom have long attracted Indian filmmakers, recent years have seen rising interest in Central and Eastern Europe. Slovenia has gradually entered this map, though it remains a relatively unknown destination. This article positions Slovenia within the broader debate on the globalization of Indian cinema and its local impacts. Based on IMDb data, film analysis, interviews with stakeholders in India and Slovenia, as well as a focus group and workshop in Ljubljana, it examines the spatial characteristics of Slovenian locations, their cinematic roles, and the factors and effects of filming.

Findings show that Slovenia has so far featured in ten Indian released films, beginning with *Naayak* (2013). Locations such as Bled, Piran, and Ljubljana have been used primarily as picturesque backdrops for song-and-dance sequences, without narrative significance. Consequently, Slovenia remains largely unrecognised by Indian audiences and filmmakers. Slovenia's strengths include landscape diversity within a small territory, affordability compared to Western Europe, short distances, and professional local crews with modern technical support. The country also benefits from a clean environment, accessible services, and English-speaking staff. However, barriers are significant: no national strategy for attracting foreign productions, lack of financial incentives, bureaucratic hurdles for visas and permits, limited direct flights, and weak international promotion. The effects of Indian productions in Slovenia are economic, cultural, and diplomatic. Productions generate direct and indirect economic benefits, stimulate tourism, and foster cultural exchange. Yet the overall impact has remained modest due to the low number of productions and lack of branding of Slovenia within films.

Recommendations are threefold. First, Slovenia should introduce competitive financial incentives and simplify bureaucratic procedures. Second, it should strengthen promotion by developing a comprehensive digital platform, highlighting both scenic beauty and practical advantages. Third, networking

and collaboration must be enhanced, including regular stakeholder meetings, international promotion, and showcasing success stories. Narrative integration of Slovenian settings into films—through explicit references or memorable plot actions—would also help build recognition and multiply tourism effects.

In conclusion, Slovenia holds strong potential to attract more Indian film productions but requires coordinated policies, strategic promotion, and active networking. With such measures, it could emerge as a recognisable filming destination in the global film economy, generating important economic, tourism, cultural, and diplomatic benefits.